

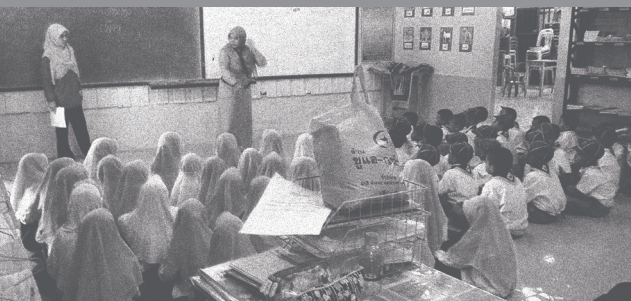
คุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึง ประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน

**The Desirable Characteristic's Ph.D Students
In Educational Administration
Program for ASEAN**

พิศชล พรหมวงษ์¹

Pisachol Pomvong¹

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น กรุงเทพฯ 10900

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน 2) เพื่อเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญสำหรับเทคนิคเดลฟาย 19 คน และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับเทคนิคเดลฟาย และแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน มี 32 คุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ 15 คุณลักษณะ ด้านทักษะ 8 คุณลักษณะ และ ด้านทัศนคติ 9 คุณลักษณะ 2) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร มี 5 กลุ่มวิชาหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มวิชาบริหารการศึกษา (2) กลุ่มวิชาภาวะผู้นำ (3) กลุ่มวิชาวิจัยการศึกษา (4) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ และ (5) กลุ่มวิชาเลือก

คำสำคัญ : คุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาเซียน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the desirable characteristics' Ph.D students in Educational Administration Program for ASEAN and 2) propose the suggestion for improving the Curriculum of Educational Administration for ASEAN. The key informant were 2 groups of the experts, firstly, a group of 19 experts for Delphi technique and secondly, a group of 5 experts for interviewing technique. The questionnaires and the interviews were used as research instruments tool to gather the data, which were analyzed by the content, median & inter-quartile range. The results showed that 1) the desirable characteristics' Ph.D students in Educational Administration Program for ASEAN were consisted of three Domains, 32 characteristics, firstly, the Knowledge Domain consisted of 15 characteristics, secondly, the Psychomotor Domain consisted of 8 characteristics and thirdly, the Affective Domain consisted of 9 characteristics. 2) The suggestions for improving the Curriculum of Educational Administration for ASEAN from the 5 experts were concerned with in five areas, namely, Educational Administration area, the Leadership area, the Research area, the Foreign Languages area, and finally, the Elective area.

Keywords : Characteristics of Ph. D Students, Doctor of Philosophy Curriculum, ASEAN.

บทนำ

ปัจจุบันกระแสโลกมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความหลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทำให้หลายประเทศต้องเร่งเตรียมพร้อมโดยการสร้างกลไก และพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น ให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประเทศชาติก้าวหน้าไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง และเท่าเทียม จากการรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ประกอบด้วยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา รวม 10 ประเทศ มีประชากรรวมกัน ประมาณ 600 ล้านคน [1] ได้นึกกำลังเป็นหนึ่งเดียวกันตั้งคำถามที่ว่า “สิบชาติ หนึ่งอาเซียน” [2] ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการศึกษาคือปัจจัยที่สำคัญยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งปัญญาวัดด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน ได้ให้ความสำคัญในการใช้กลไกการศึกษาขับเคลื่อนอาเซียนให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่มุ่งให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก มีสันติสุข และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในการเป็นหุ้นส่วนในสิ่งแวดล้อมของประชาคมอาเซียน และอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน การพัฒนาที่มีพลวัต และการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด และในสังคมที่เอื้ออาทรที่ระลึกถึงสามสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ รับรู้มรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน และเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของภูมิภาคในปัญญาชะอำ หัวหิน มีความร่วมมือด้านการศึกษาของประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นที่มาจากปัญญาบาหลี จากผู้นำมีความร่วมมือใน 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศ 2) ประชาคมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทุกประเทศจะต้องพัฒนาความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก และ 3) ประชาคมด้านสังคมและวัฒนธรรม ให้ถือว่าความงดงามมาจากความแตกต่างและหลากหลาย วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น จะช่วยสร้างความร่วมมือในลักษณะสังคมเอื้ออาทร โดยมี เป้าหมายร่วมกันทั้ง 3 เสาหลักส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จของการเป็นประชาคมอาเซียนได้ภายในปี 2558 [2]

เสาหลักที่สามด้วยประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมีจุดประสงค์เพื่อยกระดับของประชาชนในแต่ละประเทศสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนรับรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายในแต่ละประเทศ ปรับปรุงและส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

ตลอดจนส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจในกลุ่มสมาชิกอาเซียนให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ [3] โดยการใช้การศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนประชาชนเพื่อไปพัฒนาบ้านเมืองของชาติสมาชิกอาเซียนการพัฒนาการศึกษา นั้น โดยมุ่งเน้นไปที่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ เป็นภาคธุรกิจขนาดใหญ่และไร้พรมแดน เพื่อตอบสนองการเปิดเสรีการศึกษาทั้งในอาเซียนและการค้าโลก ตลอดจนเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สู่สังคมไทย [4] นอกจากนั้นระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เข้าเรียนสู่วิชาชีพ สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา [5] ดังนั้น รูปลักษณ์และคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นที่น่าสนใจยิ่ง จึงส่งผลให้เกิดกระแสการแข่งขันในการบริการด้านการศึกษา การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถาบันการอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติ และ World Class University ตามระบบ และรูปแบบการจัดการศึกษาของยุโรป และอเมริกา ทั้งในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักภาษาหนึ่งในการเรียนการสอน เช่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาหลัก เช่น ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาดแรงงานในระดับชาติและภูมิภาค การปรับตัวต่อกระแสการเปิดเสรีทางการศึกษา [3]

จากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้การเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปโดยสะดวกขึ้น และการเปิดเสรีการค้า บริการด้านการศึกษาก็จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน [3] โดยเฉพาะคุณลักษณะของนักศึกษาไทยกับการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน แต่ที่น่าเป็นห่วงอย่างมากสำหรับประเทศไทย จากความไม่พร้อม และการเตรียมตัวของคนในชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านการศึกษานั้น นักศึกษาไทยยังอ่อนแอเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน พร้อมทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ ฝีมือแรงงาน ความกระตือรือร้น ซึ่งสะท้อนถึงคุณลักษณะนักศึกษาไทยที่ขอบเขตกว้างแบบหนักไม่เอาเบาไม่สู้ [6] รวมทั้งงานวิจัยของ สุธรรม อารีกุล [7] พบว่า การเรียนการสอนที่ไม่ได้คุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้บัณฑิตที่ผลิตออกมามีคุณภาพต่ำลง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงปัญหานี้

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำยุทธศาสตร์สำหรับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนความรู้เกี่ยวกับอาเซียน การวิจัยที่เกี่ยวกับอาเซียน และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ [3] และในปี 2558 เป็นปีที่เริ่มเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งจะมีการขยายตัว ทางด้านเศรษฐกิจและลงการลงทุนในด้านต่าง ๆ ตลอดจนทางการศึกษา และหรือการขยายบุคลากรข้ามประเทศเพื่อการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับปริญญาเอก ควรมีคุณลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน
2. เพื่อเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟายในการรวบรวมข้อมูลประชากรสำหรับวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน 2) ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอก และ 3) ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน 19 คน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา มากกว่า 3 ปี
- 2) มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามสำหรับเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ได้แก่ 1) แบบสอบถามแบบปลายเปิด 2) แบบสอบถามที่สร้างเป็นรายการแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามที่มีผลวิเคราะห์จากรอบที่ 2 โดยใช้สัญลักษณ์แทนตัวเลขของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และของกลุ่ม และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก มาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านทัศนคติ และเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นหรือเพิ่มเติมประเด็นคุณลักษณะได้ในส่วนท้ายของแต่ละรายการ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระต่อไป

แบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน และคงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไว้ให้มากที่สุด แต่พยายามลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน รวมเข้าด้วยกัน ตัดทอนหรือตัดส่วนที่เกินจากกรอบการวิจัย ปรับแก้ไขในประเด็นที่ไม่ชัดเจน แล้วสร้างเป็นรายการแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา เพื่อเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2

แบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหา เพื่อหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละข้อคำถาม ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และของกลุ่มโดยเพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐานช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำถามและคำตอบของตนเองในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเพียงใด และจะพิจารณาได้ว่าเห็นด้วยกับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วย ให้แสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น แต่หากผู้ตอบไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลของประเทศสมาชิก 7 ประเทศที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออก 5 กลุ่มวิชาหลัก ได้แก่ 1) กลุ่มวิชาบริหารการศึกษา 2) กลุ่มวิชาภาวะผู้นำ 3) กลุ่มวิชาการวิจัยการศึกษา 4) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ และ 5) กลุ่มวิชาเลือกต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 รอบ ได้แก่

รอบที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการผู้เชี่ยวชาญโดยเทคนิคเดลฟายซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1.ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น สำหรับการขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

2.ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เพื่อนำส่งผู้เชี่ยวชาญ โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์พร้อมทั้งสอจดของเปล่าจำหน่ายของผู้วิจัย และปิดดวงตราไปรษณียากร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญเวลาส่งกลับ พร้อมกำหนดเวลาในการส่งคำตอบกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์จำนวน 3 รอบ

3.นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครบทั้ง 19 ฉบับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่กำหนดไว้ในแต่ละรอบ

4.ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละรอบ เพื่อสรุปเป็นคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา

รอบที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1.ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

2.ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมายเพื่อยืนยันการสัมภาษณ์พร้อมนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการสัมภาษณ์

3.ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองพร้อมบอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์อย่างชัดเจนพร้อมทั้งขออนุญาตในการบันทึกข้อมูล หลังจากสัมภาษณ์จบเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้กล่าวขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการสัมภาษณ์

การกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟาย การกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ และจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นที่มาของข้อมูลที่แท้จริงถ้าเป็นกลุ่มเอกพันธ์จะใช้ผู้เชี่ยวชาญ 10 - 15 คน แต่หากเป็นกลุ่มพหุพันธ์จะใช้ผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าหากมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน จะมีน้อยมากเนื่องจากการศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก

สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีประสบการณ์ด้านการศึกษา เช่น ผู้บริหารโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษานักวิชาการ (สทศ., สกอ.) ตลอดจนนักวิชาการด้านอาเซียน (AEC) ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 19 คน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน จำนวน 6 คน 2) ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 6 คน และ 3) ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามหลักการการวิจัยคุณภาพ

2. การวิเคราะห์ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างค่าควอไทล์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของค่ามัธยฐานคือมีค่ามัธยฐาน 4.51 - 5.00 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน หรือมีค่ามัธยฐาน 1.00 - 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกันและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่า ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อมูลนั้น ๆ มีความสอดคล้องกันหรือค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อมูลนั้น ๆ ไม่สอดคล้องกันตามตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงระดับค่ามัธยฐาน (median)

ลำดับ	ระดับค่ามัธยฐาน (median)	แปลความหมาย
5	4.51 - 5.0	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนี้มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	3.51 - 4.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนี้มีความเหมาะสมมาก
3	2.51 - 3.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนี้มีความเหมาะสมปานกลาง
2	1.51 - 2.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนี้มีความเหมาะสมน้อย
1	1.00 - 1.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงระดับค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ลำดับ	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)	แปลความหมาย
1	ต่ำกว่า 1.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนั้นมีคำตอบคล้อยกัน
2	มากกว่า 1.50	ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อนั้นไม่มีความสอดคล้องกัน

การวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ ใช้แบบสร้างข้อสรุป ด้วยการจำแนกชนิดข้อมูล Typological Analysis [8] เพื่อเป็นข้อเสนอแนะทางในการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ผลการศึกษา

1.คุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

คุณลักษณะด้านความรู้ จำนวน 15 คุณลักษณะได้แก่ 1) มีความรู้ด้านนโยบาย การศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมของอาเซียน 2) มีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ อาเซียน 3) มีความรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรม ของอาเซียน 4) มีความรู้การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ 5) มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารบนความต่างของเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม 6) มีความรู้เกี่ยวกับการบริหาร ความขัดแย้ง 7) มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา 8) มีความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 9) มีความรู้เรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลง 10) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนา สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา 11) มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารในโลก ออนไลน์ 12) มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในอาเซียนทางวิชาการ 13) มีความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษาและสิทธิมนุษยชน 14) มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ และ 15) มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและสารสนเทศเพื่อการบริหาร

คุณลักษณะด้านทักษะ จำนวน 8 คุณลักษณะได้แก่ 1) มีทักษะกระบวนการคิด ในการบริหารจัดการ 2) มีทักษะในการนำ (ผลิต สร้างสิ่งใหม่ ๆ ก่อนผู้อื่น) การศึกษาใน อาเซียน 3) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การเขียน และการนำเสนอ 4) มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) มีทักษะความคิดรวบยอด 7) มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมต่าง ๆ และ 8) มีทักษะในการสืบค้น และสื่อสารในโลกไซเบอร์

คุณลักษณะด้านทัศนคติจำนวน 9 คุณลักษณะได้แก่ 1) เป็นผู้มีความรับผิดชอบกว้างไกล 2) เห็นคุณค่าของคุณธรรม และ จริยธรรมต่อการบริหาร 3) มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ 4) ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลิกภาพดี และดูแลสุขภาพของตนเอง 5) มีทัศนคติที่ดีในด้านการแต่งกาย เรียบร้อย เหมาะสมกาลเทศะ 6) กล้าแสดงออกในการนำเสนอ 7) เคารพในสิทธิ และความแตกต่างของศาสนา และวัฒนธรรมของบุคคลที่มีความหลากหลายเชื้อชาติ 8) มองโลกในแง่ดีจากภายในสู่ภายนอกโดยการยิ้มแย้ม แจ่มใส ร่าเริง และ 9) มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับประชาคมอาเซียน คือ 1) กลุ่มวิชาบริหารการศึกษา เพิ่ม 4 วิชา ได้แก่ วิชาการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างประเทศไทย และประเทศในกลุ่มอาเซียน วิชาประกันคุณภาพการศึกษาของสมาชิกอาเซียน วิชาการบริหารการศึกษาเฉพาะกาล และ วิชาการระบบการศึกษาอาเซียน 2) กลุ่มวิชาภาวะผู้นำเพิ่ม 1 วิชา ได้แก่ วิชาสัมมนาภาวะผู้นำ 3) กลุ่มวิชาวิจัยการศึกษา เพิ่ม 2 วิชา ได้แก่ วิชาการวิจัยในชั้นเรียน วิชาการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปริมาณ 4) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศเพิ่ม 3 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษขั้นสูง วิชาภาษาอาเซียน และวิชาภาษาจีน 5) กลุ่มวิชาเลือก เพิ่ม 4 วิชา ได้แก่ วิชากฎหมายการศึกษาอาเซียน วิชากฎหมายแรงงาน วิชาวัฒนธรรมอาเซียน และวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับอาเซียน

สรุปและการอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 คือ คุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา โดยวิธีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีคุณลักษณะ 32 คุณลักษณะ ซึ่งแยกประเภทคุณลักษณะได้ 3 ด้าน คือ 1) คุณลักษณะด้านความรู้ 2) คุณลักษณะด้านทักษะ และ 3) คุณลักษณะด้านทัศนคติ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านที่จะนำมาอภิปราย ตามตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 ค่าสถิติ และรายละเอียดของคุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร
การศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน ด้านความรู้

ข้อที่	รายละเอียดคุณลักษณะด้านความรู้	ค่า มัธยฐาน (Mdn)	ค่าพิสัย ควอไทล์ (Q)	ความ สอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
1	มีความรู้ด้านนโยบายการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมของอาเซียน	5.00	1.00	สอดคล้อง
2	มีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ อาเซียน	5.00	1.00	สอดคล้อง
3	มีความรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ของอาเซียน	5.00	0.00	สอดคล้อง
4	มีความรู้การบริหารการศึกษาและ ภาวะผู้นำ	5.00	1.00	สอดคล้อง
5	มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารบน ความต่างของเชื้อชาติ ศาสนาและ วัฒนธรรม	5.00	1.00	สอดคล้อง
6	มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารความ ขัดแย้ง	5.00	1.00	สอดคล้อง
7	มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา	5.00	1.00	สอดคล้อง
8	มีความรู้ด้านการบริหารทรัพยากร มนุษย์	5.00	0.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายละเอียดคุณลักษณะด้านความรู้	ค่า มัธยฐาน (Mdn)	ค่าพิสัย ควอไทล์ (Q)	ความ สอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
9	มีความรู้เรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลง	5.00	1.00	สอดคล้อง
10	มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศของการศึกษา	5.00	1.00	สอดคล้อง
11	มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารในโลกออนไลน์	5.00	1.00	สอดคล้อง
12	มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในอาเซียน	5.00	0.00	สอดคล้อง
13	มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา และสิทธิมนุษยชน	4.00	0.00	สอดคล้อง
14	มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.00	0.00	สอดคล้อง
15	มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและสารสนเทศเพื่อการบริหาร	4.00	0.00	สอดคล้อง

ตามตารางที่ 3 คุณลักษณะด้านความรู้มี 15 คุณลักษณะ เรียงจากค่ามัธยฐานมากไปหาน้อยได้แก่ 1) มีความรู้ ด้านนโยบายการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมของอาเซียน 2) มีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติอาเซียน 3) มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ของอาเซียน 4) มีความรู้การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ 5) มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารบนความต่างของเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม 6) มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้ง 7) มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

การศึกษา 8) มีความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 9) มีความรู้เรื่องการบริหาร การเปลี่ยนแปลง 10) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริม บรรยายการศึกษา 11) มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารในโลกออนไลน์ 12) มีความรู้ ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในอาเซียนทางวิชาการ 13) มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการ ศึกษาและสิทธิมนุษยชน 14) มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ และ 15) มีความรู้ เกี่ยวกับนวัตกรรมและสารสนเทศเพื่อการบริหารส่วนใหญ่ผลวิจัยสำหรับคุณลักษณะ ด้านความรู้มีแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร การศึกษาเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ เทอดศักดิ์ ศรีสุรพล และจิราพร สุวรรณเกษม [9] ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของตลาดแรงงานพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตสาขา เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถในทางวิชาการคือ มีความสามารถ ในการวิเคราะห์มีความรู้รอบตัว มีความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคและ จุลภาค อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อค้นพบงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะด้านผู้เรียน ที่เน้นการส่งเสริมด้านวิชาการความรู้ ที่เน้นเกี่ยวกับความรู้ ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งสร้างความตระหนักในการเป็นพลเมืองอาเซียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับสัมพันธ์ สุกใส [10] ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในอีก 5 ปีข้างหน้า (2554-2558) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ควรมีความรู้ ด้านภาษาต่างประเทศ มีความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนา

ตารางที่ 4 ค่าสถิติ และรายละเอียดของคุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร
การศึกษาที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน ด้านทักษะ

ข้อที่	รายละเอียดคุณลักษณะด้านความรู้	ค่า มัธยฐาน (Mdn)	ค่าพิสัย ควอไทล์ (Q)	ความ สอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
16	มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมต่าง ๆ	4.00	1.00	สอดคล้อง
17	มีทักษะในการสืบค้น และสื่อสารใน โลกไซเบอร์	4.00	1.00	สอดคล้อง
18	มีทักษะกระบวนการคิดในการบริหาร จัดการ	5.00	0.00	สอดคล้อง
19	มีทักษะในการนำ (ผลิต สร้างสิ่งใหม่ ๆ ก่อนผู้อื่น) การศึกษาในอาเซียน	5.00	0.00	สอดคล้อง
20	มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร การเขียน และการนำเสนอ	5.00	0.00	สอดคล้อง
21	มีความสามารถในการปรับตัวให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ	5.00	0.00	สอดคล้อง
22	มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	0.00	สอดคล้อง
23	เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	5.00	0.00	สอดคล้อง

ตามตารางที่ 4 ด้านทักษะมี 8 คุณลักษณะ เรียงจากคำมีฐานมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีทักษะกระบวนการคิดในการบริหารจัดการ 2) มีทักษะในการนำ (ผลิต สร้างสิ่งใหม่ ๆ ก่อนผู้อื่น) การศึกษาในอาเซียน 3) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การเขียน และการนำเสนอ 4) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การเขียน และการนำเสนอ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) มีทักษะความคิดรวบยอด 7) มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมต่าง ๆ และ 8) มีทักษะในการสืบค้น และสื่อสารในโลกไซเบอร์ ส่วนใหญ่คุณลักษณะด้านทักษะสำหรับนักศึกษาปริญญาเอกมีแนวโน้มเกี่ยวกับอาเซียน โดยเฉพาะทักษะการให้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การเขียน การนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของสำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับทบทวนมหาวิทยาลัยที่กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ว่าควรมีความรู้วิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งานได้ มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับสัมพันธ์ สุกใส [10] ที่ได้ศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในอีก 5 ปีข้างหน้า (2554-2558) ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ควรสามารถเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ตามเวลาที่กำหนด มีความตั้งใจรับผิดชอบ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนา อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของสุบิน ยุระรัช [11] ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตไทยสู่อาเซียน ซึ่งผลวิจัยพบว่า มีทักษะภาษาอังกฤษ ในการฟังพูดอ่านหรือเขียนอย่างดี

ตารางที่ 5 ค่าสถิติ และรายละเอียดของคุณลักษณะนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหาร
การศึกษา ที่พึงประสงค์สำหรับประชาคมอาเซียน ด้านทัศนคติ

ข้อที่	รายละเอียดคุณลักษณะด้าน ทัศนคติ	ค่า มัธยฐาน (Mdn)	ค่าพิสัย ควอไทล์ (Q)	ความ สอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
24	เห็นคุณค่าของคุณธรรม และ จริยธรรมต่อการบริหาร	5.00	0.00	สอดคล้อง
25	ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและการ เป็นบุคลากรทางการศึกษา	5.00	0.00	สอดคล้อง
26	มีทักษะการคิดรวบยอด	5.00	0.00	สอดคล้อง
27	ตระหนักถึงความสำคัญของ บุคลิกภาพและดูแลสุขภาพของ ตนเอง	5.00	1.00	สอดคล้อง
28	การแต่งกาย เรียบร้อย เหมาะสม กาลเทศะ	5.00	1.00	สอดคล้อง
29	ยิ้มแย้ม แจ่มใส ร่าเริง	4.00	1.00	สอดคล้อง
30	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.00	1.00	สอดคล้อง
31	กล้าแสดงออกในการนำเสนอ	5.00	0.00	สอดคล้อง
32	เคารพในสิทธิ และความแตกต่าง ของบุคคลที่มีความหลากหลายของ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม	5.00	0.00	สอดคล้อง

ตามตารางที่ 5 คุณลักษณะด้านทัศนคติมี 9 คุณลักษณะเรียงจากคำมัธฐานมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์กว้างไกล 2) เห็นคุณค่าของคุณธรรม และจริยธรรมต่อการบริหาร 3) มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ 4) ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลิกภาพดี และดูแลสุขภาพของตนเอง 5) มีทัศนคติที่ดีในด้านการแต่งกาย เรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ 6) กล้าแสดงออกในการนำเสนอ 7) เคารพในสิทธิ และความแตกต่างของศาสนา และวัฒนธรรมของบุคคลที่หลากหลายเชื้อชาติ 8) มองโลกในแง่ดีจากภายในสู่ภายนอกด้วยการยิ้มแย้ม แจ่มใส ร่าเริงและ 9) มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของเทอดศักดิ์ ศรีสุรพล และจิราพร สุวรรณเกษม [9] ได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของตลาดแรงงานพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน คือมีความรับผิดชอบในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความขยันขันแข็งต่องาน และเป็นสมาชิกที่ดีในทีม มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ สนใจใฝ่รู้ มีไหวพริบ แต่งกายเหมาะสมน่าเชื่อถือ และมีความเป็นผู้นำ ยิ้มแย้มแจ่มใส เสียสละ สุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อีกทั้งยังสอดคล้องข้อค้นพบของ พจน์ สะเพียรชัย [12] ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบัณฑิต ประกอบด้วย มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย ทางสมอง ทางจิตใจ อารมณ์ และสังคมพร้อมทั้งมีวุฒิภาวะที่เหนือกว่าคนทั่วไป ตลอดจนเป็นนักวิชาการแบบมืออาชีพตามหลักวิชาการ กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งมีวินัย จริยธรรม คุณธรรม และรักในวิชาชีพของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องข้อค้นพบของสัมพันธ์ สุกใส [10] ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในอีก 5 ปี ข้างหน้า (2554-2558) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คือ การแต่งกายเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมยามว่างเรียบร้อย มีสุขภาพดี แข็งแรงและกระฉับกระเฉง อารมณ์ดีและเป็นมิตร ตรงต่อเวลา มีภาวะผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความยุติธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 คือ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาที่พึงประสงค์เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร สาขาบริหารการศึกษา ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิชาหลัก คือ 1) กลุ่มวิชาบริหารการศึกษา ควรเพิ่มวิชา วิชาการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างประเทศไทยและอาเซียน วิชาประกันคุณภาพการศึกษาของอาเซียน วิชาการบริหารการศึกษาเฉพาะกาล วิชาการระบบการศึกษาอาเซียน 2) กลุ่มวิชาภาวะผู้นำ ควรเพิ่มวิชาสัมมนาภาวะผู้นำ 3) กลุ่มวิชาวิจัยการศึกษา

ควรเพิ่มวิชาวิจัยในชั้นเรียน วิชาวิจัยเชิงคุณภาพ และวิชาวิจัยเชิงปริมาณ และ 4) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ควรเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษขั้นสูง วิชาภาษาอาเซียน และวิชาภาษาจีน และ 5) กลุ่มวิชาเลือก ควรเพิ่มวิชาระบบการศึกษาอาเซียน วิชากฎหมายแรงงานวิชาวัฒนธรรมอาเซียน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับอาเซียน จากผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักสูตรปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเนื้อหาสาระรายวิชาสามารถจัดออกเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ 1) ด้านการบริหารการศึกษา 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการวิจัย 4) ด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และ 5) ด้านอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ผู้วิจัยขอแยกประเด็นอภิปรายแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. กลุ่มวิชาบริหารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้เพิ่มวิชาการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างประเทศไทยและอาเซียน วิชาประกันคุณภาพการศึกษาของอาเซียน และวิชาบริหารการศึกษาเฉพาะกาล ผลวิจัยที่ได้นั้นมีแนวโน้มเกี่ยวกับอาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ฉะนั้น หลักสูตรก็เป็นเสมือนกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตให้มีลักษณะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีความรู้เกี่ยวกับการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างไทยและอาเซียนด้วยกัน เพราะการจัดการเรียนการสอนของอาเซียนนั้นมีส่วนต่าง และมีส่วนที่เหมือนกัน เพื่อจะได้ปิดจุดด้อยเสริมจุดเด่นระหว่างกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเทศไทย จากการที่ผู้วิจัยได้ ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและสืบค้นจาก Social network โดยเปิดการเรียนการสอนวิชา Comparative education administration และยังสอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ประเทศเวียดนาม [13] ได้เปิดสอนวิชา Index comparative study in Education ทั้งนี้ เนื่องจากเห็นความสำคัญต่อการรู้เท่ารู้เรา เพื่อนำจุดด้อยมาแก้ไขปรับปรุง นำจุดเด่นมาส่งเสริมเพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2. กลุ่มวิชาภาวะผู้นำ ผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เพิ่มวิชาสัมมนาภาวะผู้นำ เนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนอกจากผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิชาการที่เข้มข้นแล้ว ยังต้องตระหนักถึงการแสดงออกซึ่งมีภาวะผู้นำ โดยการบรรยาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กล้าที่จะคัดค้านอย่างมีเหตุผล กล้าแสดงออกต่อที่ชุมชนอย่างนักวิชาการ ควรนำความรู้สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนันทยางเทคโนโลยี ประเทศสิงคโปร์ [4] คือวิชา Theories and practices in Leadership

และสอดคล้องกับหลักสูตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเทศไทย คือวิชา Doctoral seminar in educational administration

3. กลุ่มวิชาวิจัยการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เพิ่มวิชาวิจัยในชั้นเรียน วิชาวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่ สร้างสรรค์ผลงานเชิงวิชาการ ซึ่งหลักสูตรปริญญาเอก ประเทศสหรัฐอเมริกา มุ่งเน้นในการด้านวิจัยเป็นหลัก สู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ ส่วนประเทศทางยุโรป ที่เน้นการทำวิจัยอย่างเดียว [14] ผลการศึกษาทบทวนวรรณกรรม ซึ่งไปสอดคล้องกับหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยเซนต์ ประเทศมาเลเซีย คือ วิชา Statistics and research methodology และสอดคล้องกับหลักสูตรของ University Brunei Darussalam ของ ประเทศบรูไน [15] คือวิชา Active research รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม ประเทศเวียดนาม [13] คือวิชา Quality management in education research

4. กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เพิ่มวิชาภาษาจีน วิชาภาษาอาเซียน และวิชาภาษาอังกฤษขั้นสูง ทั้งนี้ เพราะเนื่องจาก การรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร รวมทั้งภาษาจีน และอาเซียนก็เป็นภาษาหนึ่งที่มีความสำคัญภาษาหนึ่ง เนื่องจากจีนได้เข้ามาเป็นสมาชิกของอาเซียนด้วย รวมทั้งจีนเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ และเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่จีนได้มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ส่งผลให้บัณฑิตเคลื่อนย้ายแรงงาน ถ้าย้อนหน่วยกิตไปเรียนที่จีนได้อย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรของหลาย ๆ ประเทศ เช่น Universitas Pendidikan Indonesia ประเทศอินโดนีเซีย [16] คือ วิชา English Education, University Sains Malaysia ประเทศมาเลเซีย [17] คือวิชา English Language Education (TESOL)/ Second Language Learning,

5. กลุ่มวิชาเลือก ผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เพิ่มวิชากฎหมายการศึกษาอาเซียน วิชากฎหมายแรงงานวิชาวัฒนธรรมอาเซียน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับอาเซียน ส่วนใหญ่มีแนวโน้มเกี่ยวกับอาเซียน ทั้งนี้ เนื่องจากเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคม วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นวิชาสำคัญอีกวิชาหนึ่ง เป็นวิธีการสื่อสารผ่านโลกไซเบอร์ที่ไร้พรมแดน ซึ่งไม่ได้สอดคล้องกับหลักสูตรของประเทศอาเซียน ทั้งนี้ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ส่วนมากประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีความก้าวหน้า และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่แล้ว ส่วนข้อมูลของอาเซียนสามารถสืบค้นจากในโลกไซเบอร์ได้อย่างสะดวก ดังนั้น ข้อมูลอาเซียนจึงไม่ได้บรรจุอยู่ในหลักสูตรของประเทศสมาชิกอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] เพ็ญประภา เจริญสุข และอนวัต เจริญสุข. (2554). “ภาษาอังกฤษกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2015”, **นักบริหาร**. 31(4), 34-30.
- [2] สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์. (2554). **ประเทศไทยกับอาเซียน**. กรุงเทพฯ : กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี. 6-7.
- [3] ไพศาล วิศาลาภรณ์ (บรรณาธิการ). (2550). **การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก<http://www.bic.moe.go.th/th/images/stories/book/other/ASEAN/ed-building-ASEANcommunity.pdf> .
- [4] National University of Singapore . (2012). **Master of Arts in Leadership and Educational Change**. Retrieved on May 5, 2012, from <http://www.nie.edu.sg/malec>.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี. 2.
- [6] เกษม วัฒนชัย. (2555). “คุณภาพการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน”, ในปาฐกถาพิเศษ การประชุมวิชาการระดับชาติประจำปี 2555 สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. วันที่ 28 พฤษภาคม 2555 ณ อาคาร 40 ปี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร.
- [7] สุธรรม อารีกุล. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประเด็นการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] สุภรณ์ จันทวานิช. (2549). **วิธีการวิจัยคุณภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] เทอดศักดิ์ศรีสุพล และคณะ. (2549). **คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏดุสิต.
- [10] สัมพันธ์ สุกใส. (2553). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกำลังคนในกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในอีก 5 ปีข้างหน้า** (2554-2558). วิทยานิพนธ์พัฒนาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- [11] สุบิน ยุระรัช. (2556). “การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตไทยสู่อาเซียน”, **ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 15 (4), 142-151.
- [12] พจน์ สะเพียรชัย. (2552). **ธรรมชาติของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [13] Veitnam Nation University. (2012). **Web of University in Vietnam**. Retrieved on May 5, 2012, from http://en.wikipedia.org/wiki/College_of_Economics,_Vietnam_National_University.
- [14] Baez. (2002). **Affirmative Action, Hate Speech, and Tenure: Narratives About Race, Law, and theAcademy**. New York and London : RoutledgeFalmerRetrieved on May 15, 2012, from <http://www2.fiu.edu/~baezb/>.
- [15] University of Brunei Darussalam. (2011). **Graduate Students Handbook 2011-2012 of University of Brunei Darussalam**. Retrieved March 6, 2012, from <http://www.mfa.go.th/information/21795.pdf>.
- [16] Wikipedia. (2012 : a). **University of the PendidikanIndonesia**. RetrievedMarch 6, 2012, From http://en.wikipedia.org/wiki/University_of_the_Pendidikan_Indonesia.
- [17] Malaysia Qualifications Agency. (2012). **Asean Qualifications Framework**. Retrieved March 10, 2012, from http://www.qsapple.org/SFP4c_Zita.pdf.